

עימות עם אדום

במדבר כ (יד) וישלח משה מלאכים מקדש אל מלך אדום כה אמר אחיד ישראל אתה ידעת את כל התלאה אשר מצאתנו: (טו) וירדו אבותינו מצרימה ונשב במצרים למים רבים וזרעו לנו מצרים ולאבותינו: (טז) ונצחק אל יקנך וישמע קולנו... (כ) ויאמר לא תעבר ויצא אדום לקראתו בעם כבד ובגד חזקה: (כא) וימאן אדום נתן את ישראל עבר בגבולו וישלח מעליו: פ

דברים ב (ד) ואת העם צו לאמר אתם עברים בגבול אחיכם בני עשו הישבים בשעיר ויראו מכם ונשמרתם מאד: (ה) אל תתגרו בם כי לא אתן לכם מארצם עד מדרך כף רגל כי ירשה לעשו נתתי את הר שעיר:

עימות עם כנעני (מלך ערד)

במדבר כא (א) וישמע הכנעני מלך ערד ישב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים וילחם בישראל וישב ממנו שבי: (ב) וידר ישראל נדר ליקנך ויאמר אם נתן תתן את העם הזה בנדי והחרמתי את עריהם: (ג) וישמע יקנך בקול ישראל ויתן את הכנעני ויחרם אתהם ואת עריהם ויקרא שם המקום חרמה: פ

עימות עם האמורי (סיחון המלך)

במדבר כא (כא) וישלח ישראל מלאכים אל סיחון מלך האמרי לאמר: (כב) אעברה בארצך לא נטה בשדה ובכרם לא נשתה מי באר בדרך המלך נלך עד אשר נעבר גבולך: (כג) ולא נתן סיחון את ישראל עבר בגבולו ויאסף סיחון את כל עמו ויצא לקראת ישראל המדברה ויבא יהצה וילחם בישראל: (כד) ויכהו ישראל לפי חרב וירש את ארצו **מארנו עד יבק עד בני עמון** כי עז גבול בני עמון: (כה) וישח ישראל את כל הערים האלה וישב ישראל בכל ערי האמרי בחשבון ובכל בנתיה: (כו) כי חשבון עיר סיחון מלך האמרי הוא והוא נלחם במלך מואב הראשון וישח את כל ארצו מידו עד ארנו: ...

דברים ב (ט) ויאמר יקנך אלי אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה כי לא אתן לך מארצו ירשה בני לבני לוט נתתי את ער ירשה:

דברים ב (לב) ויצא סיחון לקראתנו הוא וכל עמו למלחמה יהצה: (לג) ויתנהו יקנך אלהינו לפנינו ונד אתו ואת <בנו> בניו ואת כל עמו: (לד) ונלכד את כל עריו בעת ההוא ונחרם את כל עיר מתם והנשים והטף לא השארנו שריד: (לה) רק הבחמה בזונו לנו ושלל הערים אשר לכדנו: (לו) מערער אשר על שפת נחל ארנו והעיר אשר בנחל ועד הגלעד לא היתה קריה אשר שגבה ממנו את הכל נתן יקנך אלהינו לפנינו: (לז) רק אל ארץ בני עמון לא קרבת כל יד נחל יבק וערי החר וכל אשר צנה יקנך אלהינו:

דברים ב (יט) וקרבת מול בני עמון אל תצרם ואל תתגר בם כי לא אתן מארץ בני עמון לך ירשה בני לבני לוט נתתי ירשה:

עימות עם הבשן (עוג המלך)

(לג) ויפנו ויעלו דרך הבשן ויצא עוג מלך הבשן לקראתם הוא וכל עמו למלחמה אדרעי: (לד) ויאמר יקנך אל משה אל תירא אתו כי בידך נתתי אותו ואת כל עמו ואת ארצו ועשית לו כאשר עשית לסיחון מלך האמרי אשר יושב בחשבון: (לה) ויכו אותו ואת בניו ואת כל עמו עד בלתי השאיר לו שריד וירשו את ארצו:

~ היסטוריה ~

Paul Johnson, "A History of the Jews", p.2

Is history merely a series of events whose sum is meaningless? Is there no fundamental moral difference between the history of the human race and the history, say, of ants? Or is there a providential plan of which we are, however humbly, the agents? No people has ever insisted more firmly than the Jews that history has a purpose and humanity a destiny.

George Santayana (1863 - 1952), The Life of Reason, Volume 1, 1905

Those who cannot remember the past are condemned to repeat it.

M. N.: History is the primary means to establish (or refute) justice of cause.

שופטים י (יז) ויצעקו בני עמון ויחנו בגלעד ויאספו בני ישראל ויחנו במצפה: (יח) ויאמרו העם שרי גלעד איש אל רעהו מי האיש אשר יחל להלחם בבני עמון יהיה לראש לכל יושבי גלעד: פ

שופטים יא (א) ויפתח הגלעדי היה גבור חיל והוא בן אשה זונה ויולד גלעד את יפתח: (ב) ותלד אשת גלעד לו בנים ויגדלו בני האשה ויגרשו את יפתח ויאמרו לו לא תנחל בבית אבינו כי בן אשה אחרת אתה: (ג) ויברח יפתח מפני אחיו וישב בארץ טוב ויתלקטו אל יפתח אנשים ריקים ויצאו עמו: פ

(ד) ויהי מימים וילחמו בני עמון עם ישראל: (ה) ויהי כאשר נלחמו בני עמון עם ישראל וילכו זקני גלעד לקחת את יפתח מארץ טוב: (ו) ויאמרו ליפתח לכה והייתה לנו לקצין ונלחמה בבני עמון: (ז) ויאמר יפתח לזקני גלעד הלא אתם שנאתם אותי ותגרשוני מבית אבי ומדוע באתם אלי עתה כאשר צר לכם: (ח) ויאמרו זקני גלעד אל יפתח לכן עתה שבנו אליך והלכת עמנו ונלחמת בבני עמון והיית לנו לראש לכל יושבי גלעד: (ט) ויאמר יפתח אל זקני גלעד אם משיבים אתם אותי להלחם בבני עמון ונתן יקוק אותם לפני אנכי אהיה לכם לראש: (י) ויאמרו זקני גלעד אל יפתח יקוק יהיה שמע בינותינו אם לא כדברך פן נעשה: (יא) וילך יפתח עם זקני גלעד וישמו העם אותו עליהם לראש ולקצין וידבר יפתח את כל דבריו לפני יקוק במצפה: פ

(יב) וישלח יפתח מלאכים אל מלך בני עמון לאמר מה לי ולך כי באת אלי להלחם בארצי: (יג) ויאמר מלך בני עמון אל מלאכי יפתח פי לקח ישראל את ארצי בעלותו ממצרים מארנון ועד היבק ועדת הירדן ועתה השיבה אתהן בשלום: (יד) ויוסף עוד יפתח וישלח מלאכים אל מלך בני עמון: (טו) ויאמר לו כה אמר יפתח לא לקח ישראל את ארץ מואב ואת ארץ בני עמון: (טז) כי בעלותם ממצרים וילך ישראל במדבר עד ים סוף ויבא קדשה: (יז) וישלח ישראל מלאכים אל מלך אדום לאמר אעברה נא בארצך ולא שמע מלך אדום וגם אל מלך מואב שלח ולא אבה וישב ישראל בקדש: (יח) וילך במדבר ויסיב את ארץ אדום ואת ארץ מואב ויבא ממזרח שמש לארץ מואב ויחנו בעבר ארנון ולא באו בגבול מואב כי ארנון גבול מואב: (יט) וישלח ישראל מלאכים אל סיחון מלך האמרי מלך חשבון ויאמר לו ישראל נעברה נא בארצך עד מקומי: (כ) ולא האמין סיחון את ישראל עבר בגבולו ויאסף סיחון את כל עמו ויחנו ביהצה וילחם עם ישראל: (כא) ויתן יקוק אלהי ישראל את סיחון ואת כל עמו ביד ישראל ויפסו ויירש ישראל את כל ארץ האמרי וישב הארץ ההיא: (כב) ויירשו את כל גבול האמרי מארנון ועד היבק ומן המדבר ועד הירדן: (כג) ועתה יקוק אלהי ישראל הוריש את האמרי מפני עמו ישראל ואתה תירשנו: (כד) הלא את אשר יורישך פמוש אלהיך אותו תירש ואת כל אשר הוריש יקוק אלהינו מפנינו אותו נירש: (כה) ועתה הטוב טוב אתה מבקך פן צפור מלך מואב הרוב רב עם ישראל אם נלחם נלחם בם: (כו) בשבת ישראל בחשבון ובבנותיה ובערעור ובבנותיה ובכל הערים אשר על ידי ארנון שלש מאות שנה ומדוע לא הצלתם בעת ההיא: (כז) ואנכי לא חטאתי לך ואתה עשה אתי רעה להלחם בי ישפט יקוק השפט היום בין בני ישראל ובין בני עמון: (כח) ולא שמע מלך בני עמון אל דברי יפתח אשר שלח אליו: פ

(כט) ותהי על יפתח רוח יקוק ויעבר את הגלעד ואת מנשה ואת מצפה גלעד וממצפה גלעד עבר בני עמון: (ל) וידר יפתח נדר ליקוק ויאמר אם נתון ותתן את בני עמון בנדי: (לא) והיה היוצא אשר יצא מדלת ביתי לקראתי בשובי בשלום מבני עמון והיה ליקוק והעליתו עולה: פ

(לב) ויעבר יפתח אל בני עמון להלחם בם ויתנם יקוק בנדי: (לג) ויפס מערוער ועד בואך מנית עשרים עיר ועד אבל כרמים מכה גדולה מאד ויכנעו בני עמון מפני בני ישראל: פ ...

R. Eliezer Berkovits, Essential Essays on Judaism, p.185

In terms of exclusively manmade history, Israel's existence is irregular (a people like the Jews is not supposed to exist), its survival anomalous (a people as irregular as the Jews is not expected to survive), its return to Zion absurd (the irregular and the anomalous compounded with the realization on an impossible vision)... Yet Israel is real. It can only be real because history takes place on two levels: It is manmade, that is, the kingdom is man's responsibility; yet it is planned by God. ... The movement of the two levels toward each other is the messianic process of history. Israel is the only nation that lives on both levels. Israel's history is messianic history.

בראשית רבה (וילנא) פרשה מב

אמר רבי אלעזר בר אבינא: אם ראית מלכיות מתגרות אלו באלו צפה לרגלו של משיח.